

ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΕΥΟΣΜΟΥ

Ομήρου, *Ιλιάδα*
«Διομήδους Αριστεία»
(Ραψωδία Ε, στ. 274-430)

ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

- Η συμπλοκή του Διομήδη με τον Πάνδαρο – Ο θάνατος του Πάνδαρου
- Ο αγώνας του Αινεία γύρω από τον νεκρό Πάνδαρο και η επέμβαση της Αφροδίτης
- Τα άλογα του Αινεία
- Ο τραυματισμός της Αφροδίτης από τον Διομήδη
- Η Αφροδίτη αποσύρεται στον Όλυμπο – η Διώνη παρηγορεί και θεραπεύει την Αφροδίτη
- Τα ειρωνικά σχόλια της Αθηνάς και της Ήρας για την Αφροδίτη

ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ

- **Η συμπλοκή του Διομήδη με τον Πάνδαρο – Ο θάνατος του Πάνδαρου**

Ο Πάνδαρος:

Στη ραψωδία Δ ο Πάνδαρος είχε προσπαθήσει ανεπιτυχώς να τοξεύσει τον Διομήδη, οπότε συμπεράνε ότι κάποιος θεός τον προστατεύει. Τώρα:

- θυμίζει στον αντίπαλο την προηγούμενη αποτυχημένη προσπάθεια, δηλώνοντας ότι τώρα θα χρησιμοποιήσει το ακόντιο

- εκφράζει κάποια επιφύλαξη, διότι η προηγούμενη αστοχία του έχει μετριάσει την αυτοπεποίθησή του

- βιάζεται να καυχηθεί με την αλαζονεία του νικητή

Ο Διομήδης:

- διαβεβαιώνει ότι και η νέα προσπάθεια υπήρξε άστοχη

- απειλεί ότι δεν θα ησυχάσει αν δεν σκοτώσει τον Πάνδαρο ή τον Αινεία

- με τη βοήθεια της Αθηνάς καταφέρνει θανατηφόρο χτύπημα κατά του Πάνδαρου

Ο θάνατος του Πάνδαρου

- ο ρόλος της Αθηνάς στον θάνατο του Πάνδαρου: η Αθηνά παρέσυρε τον Πάνδαρο να τοξεύσει τον Μενέλαο, κάνοντάς τον έτσι επίορκο. Τώρα φροντίζει να τιμωρηθεί ο επίορκος και καυχισιάρης Πάνδαρος.

- λεπτομερειακή και ρεαλιστική περιγραφή του τραύματος και του θανάτου του Πάνδαρου (μακάβρια και ρεαλιστική εικόνα)

- ποιητική παράκαμψη της λογικής: Ο Διομήδης μάχεται πεζός ενώ ο Πάνδαρος από το άρμα του και επομένως βρίσκεται πιο ψηλά από αυτόν. Όμως το δόρυ του Διομήδη τρυπά το πρόσωπο του αντιπάλου με κατεύθυνση από τη μύτη στο πηγούνι (από πάνω προς τα κάτω), πράγμα που αντιβαίνει στη λογική και στους νόμους της φύσης. Στην ποίηση είναι δυνατόν να συμβαίνει κάτι τέτοιο για να επιτευχθεί καλύτερο ποιητικό αποτέλεσμα.

Ο Πάνδαρος ως επίορκος και υβριστής

- Ενώ η δράση των θεών δεν υπακούει σε ηθικούς κανόνες, οι θνητοί έχουν αθέτως την ευθύνη των πράξεών τους. Ο Πάνδαρος δεν ήταν υποχρεωμένος να υπακούσει στη θεά και να χτυπήσει τον Μενέλαο. Από τη στιγμή που το έκανε φέρει αθέτως την ευθύνη της πράξης του και γίνεται επίορκος. Επιπλέον καυχιέται πριν διαπιστωθεί η αποτελεσματικότητα της πράξης του. Με τον θάνατό του τιμωρείται: α) ως επίορκος και β) ως υβριστής.

- **Ο αγώνας του Αινεία γύρω από τον νεκρό Πάνδαρο και η επέμβαση της Αφροδίτης**

Ο Αινείας γνωρίζει ότι για τον Διομήδη δεν είναι αρκετό το ότι σκότωσε τον αντίπαλό του. Για να ολοκληρώσει τη νίκη του ένας ομηρικός ήρωας, έπρεπε να πάρει το νεκρό σώμα του αντιπάλου του και να το γυμνώσει από τον σπλισμό του (να το σκυλεύσει). Οι συμπολεμιστές του νεκρού είχαν το ηθικό χρέος να εμποδίσουν μια τέτοια ενέργεια που ήταν ατιμωτική για τον νεκρό.

- Ο Αινείας αντιστέκεται σθεναρά γύρω από το σώμα του νεκρού Πάνδαρου.

- Μένει εκτεθειμένος στην ορμητική δράση του Διομήδη, που βρίσκεται στο αποκορύφωμα της αριστείας του.

- Ο τραυματισμένος Αινείας αφού έχει δείξει την πολεμική του αρετή, απομακρύνεται από το πεδίο της μάχης από τη μητέρα του Αφροδίτη, τυλιγμένος προστατευτικά με το θεϊκό της πέπλο (ιδιαίτερα τρυφερή και εκφραστική εικόνα).

- **Τα άλογα του Αινεία**

Οι ήρωες στην Ιλιάδα έχουν πολύ στενό δεσμό με τα άλογά τους, τα οποία πολλές φορές είναι δώρο των θεών.

Τα άλογα του Αινεία ήταν από τη ράτσα που είχε δώσει ο Δίας στον Τρώα ως αντάλλαγμα για τον γιο του Γανυμήδη, όταν τον πήρε στον Όλυμπο. Αν οι Αχαιοί εξασφάλιζαν αυτά τα άλογα θα κέρδιζαν μεγάλη δόξα.

- **Ο τραυματισμός της Αφροδίτης από τον Διομήδη**

- Ο Διομήδης κυνηγά ανελέητα τη θεά η οποία κρατά στην αγκαλιά της τον τραυματισμένο Αινεία. Τελικά την πληγώνει στην άκρη της παλάμης.
- Η θεά πονάει, φωνάζει, πανικοβάλλεται, ζαλίζεται, μελανιάζει, εγκαταλείποντας τον Αινεία στη φροντίδα του Απόλλωνα. (**ανθρωπομορφισμός των θεών**) Στις φλέβες των θεών αντί για αίμα κυκλοφορεί ο «ιχώρ», ένα υγρό άφθαρτο, γι αυτό και ονομάζονται «αναίματοι». Επιπλέον τρώνε αμβροσία και πίνουν νέκταρ και ονομάζονται «αθάνατοι».
- Η Αφροδίτη παρακαλάει τον αδερφό της τον Άρη να της δώσει το άρμα του και με τη βοήθεια της Τριδας απομακρύνεται από το πεδίο μάχης.
- Ο Διομήδης επαίρεται για το κατόρθωμά του και επιπλέον χλευάζει τη θεά που είχε το θράσος να ανακατευτεί σε πολεμικά έργα. (**ύβρις του Διομήδη**)
- Η Αφροδίτη ακούει τα ταπεινωτικά λόγια του Διομήδη χωρίς να αντιδράσει.

- **Η Αφροδίτη στον Όλυμπο**

- Η τραυματισμένη Αφροδίτη και η Τριδα φεύγουν από την Τροία και μεταφέρονται με το άρμα του Άρη στον Όλυμπο με τρόπο μαγικό, καθώς η δράση λαμβάνει χώρα σε επίπεδο θεικό (πολύ εκφραστική οπτική-κινητική εικόνα του ιπτάμενου άρματος).
- Η μητέρα της Αφροδίτης, Διώνη, την αγκαλιάζει, τη χαϊδεύει και για να την παρηγορήσει αναφέρει τρεις περιπτώσεις θεών που βασανίστηκαν από ανθρώπους (Άρης, Ήρα, Άδης).
- Υπενθυμίζει ότι όποιος πολεμάει τους θεούς διαπράττει ύβρη και τιμωρείται. Έτσι στους στ. 405-415 **προσημαίνεται ο θάνατος του Διομήδη**.

- **Αθηνά – Ήρα – Δίας: Τα ειρωνικά σχόλια της Αθηνάς και της Ήρας για την Αφροδίτη**

- Η Αθηνά και η Ήρα, αντίζηλες της Αφροδίτης την αντιμετωπίζουν πειραχτικά, εκφράζοντας ειρωνική διάθεση και χαιρεκακία.
- Ο Δίας με συμφιλιωτική διάθεση επικρίνει ελαφρά την Αφροδίτη και με πατρικό ύφος της υπενθυμίζει τις αρμοδιότητές της, που είναι «οι ζηλευτές φροντίδες του γάμου».
- Η σκηνή στον Όλυμπο λειτουργεί ως ευχάριστο διάλειμμα για τους ακροατές-αναγνώστες μετά την ένταση της μάχης και τη φρίκη του πολέμου.

Ραψωδία Ε Η αριστεία του Διομήδη

Στην ραψωδία Ε προβάλλεται η αριστεία του Διομήδη, δηλαδή η ξεχωριστή ανδρεία που επιδεικνύει ένας πολεμιστής στη διάρκεια της μάχης με τα ατομικά του κατορθώματα, που προκαλεί τον θαυμασμό των ακροατών-αναγνωστών. Ο ποιητής προβάλλει την πολεμική αρετή ως αυταξία. Η αριστεία του Διομήδη στοιχειοθετείται ως εξής:

- η Αθηνά του συμπαραστέκεται, τον περιχύνει με φως και τον ενδυναμώνει, κατευθύνοντας το ακόντιό του.
- Οι αντίπαλοι του πολεμούν δύο μαζί πάνω από το άρμα τους, αυτός πολεμά μόνος και πεζός.
- Ενώ οι άλλοι αρχηγοί σκοτώνουν τους αντιπάλους έναν έναν, αυτός τους αντιμετωπίζει δύο δύο και τους σκοτώνει.
- Κάποιους από τους αντιπάλους του τους γυμνώνει από τα όπλα (τους «σκυλεύει») και παίρνει τα άλογά τους.
- Ο ποιητής προβάλλει τη δράση του ήρωα με εκφραστικές παρομοιώσεις.
- Ο ήρωας που αριστεύει τρέχει παντού, δεν μπορεί κανεί να τον εντοπίσει.
- Η αντρεία του είναι τόσο μεγάλη, ώστε δίνει την εντύπωση θεού, τον οποίο οι αντίπαλοι αντιμετωπίζουν με δέος.
- Η Αθηνά του δίνει την ικανότητα να ξεχωρίζει τους θνητούς από τους θεούς.
- Ο ήρωας υπερβαίνει τα ανθρώπινα όρια (υπέρβαση του μέτρου), τραυματίζοντας ακόμη και θεούς.

Επιμέλεια κειμένου:
Φιλοθέη Κολίτση & Στέλλα Παναγιωτοπούλου
Διαπολιτισμικό Γυμνάσιο Ευόσμου Θεσσαλονίκης

ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΕΥΟΣΜΟΥ

Ομήρου, *Ιλιάδα*

Ραψωδία Ε: «Διομήδους Αριστεία»

(στ. 274-430)

ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

- Η συμπλοκή του Διομήδη με τον Πάνδαρο – Ο θάνατος του Πάνδαρου
- Ο αγώνας του Αινεία γύρω από τον νεκρό Πάνδαρο και η επέμβαση της Αφροδίτης
- Τα άλογα του Αινεία
- Ο τραυματισμός της Αφροδίτης από τον Διομήδη
- Η Αφροδίτη αποσύρεται στον Όλυμπο – η Διώνη παρηγορεί και θεραπεύει την Αφροδίτη
- Τα ειρωνικά σχόλια της Αθηνάς και της Ήρας για την Αφροδίτη

Ι. ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ (ΙΔΕΕΣ & ΑΞΙΕΣ)

- **Υβρις – νέμεσις – τίσις:** Μια βασική της αρχαίας Ελλάδας εκφράζεται από το σχήμα «ύβρις – νέμεσις – τίσις»: όταν κάποιος ξεπερνά το μέτρο, τα επιτρεπτά όρια της ανθρώπινης φύσης, και συμπεριφέρεται προσβλητικά απέναντι σε θεούς και ανθρώπους, τότε λέμε ότι διαπράττει «ύβρη», η οποία προκαλεί τη «νέμεση», την οργή δηλαδή των θεών, και στη συνέχεια ακολουθεί η «τίση», η τιμωρία του
Η ύβρις του Πάνδαρου: Ο Πάνδαρος, παρασυρμένος από τη θεά Αθηνά τοξεύει τον Μενέλαο και γίνεται επίορκος. Επιπλέον, καυχείται πριν αναδειχθεί νικητής στη σύγκρουσή του με τον Διομήδη. Με τον θάνατό του τιμωρείται α) ως επίορκος και β) ως καυχησιάρης αλαζόνας και υβριστής.
Η ύβρις του Διομήδη: Ο Διομήδης ξεπερνά τα ανθρώπινα μέτρα καθώς κυνηγά και τραυματίζει την Αφροδίτη, στη συνέχεια επαίρεται προκλητικά για το κατόρθωμά του και επιπλέον γλευάζει και ταπεινώνει τη θεά που είχε το θράσος να ανακατευτεί σε πολεμικά έργα. Κατά συνέπεια πρέπει να τιμωρηθεί για να αποκατασταθεί η ηθική τάξη.
- **Ανθρωπομορφισμός θεών:**
 - Ο Διομήδης κυνηγά ανελέητα τη θεά Αφροδίτη η οποία κρατά στην αγκαλιά της τον τραυματισμένο Αινεία και την πληγώνει στην άκρη της παλάμης της.
 - Η θεά πονάει, φωνάζει, πανικοβάλλεται, ζαλίζεται, μελανιάζει, εγκαταλείποντας τον Αινεία στη φροντίδα του Απόλλωνα. Στις φλέβες των θεών αντί για αίμα κυκλοφορεί ο «γχώρ», ένα υγρό άφθαρτο, γι αυτό και ονομάζονται «αναίματοι». Επιπλέον τρώνε αμβροσία και πίνουν νέκταρ και ονομάζονται «αθάνατοι».
 - Η Αφροδίτη παρακαλάει τον αδερφό της τον Άρη να της δώσει το άρμα του και με τη βοήθεια της Ίριδας απομακρύνεται από το πεδίο μάχης.
 - Η Αφροδίτη ακούει τα ταπεινωτικά λόγια του Διομήδη χωρίς να αντιδράσει.
 - Η μητέρα της Αφροδίτης, Διώνη, την αγκαλιάζει, τη χαιδεύει και την θεραπεύει. Για να την παρηγορήσει αναφέρει τρεις περιπτώσεις θεών που βασανίστηκαν από ανθρώπους (Άρης, Ήρα, Άδης).
- **Η επέμβαση των θεών** στη ζωή των ανθρώπων
- **Η προσωπική ευθύνη του ήρωα για τις πράξεις του:**
Η ευθύνη του Πάνδαρου: Ενώ η δράση των θεών δεν υπακούει σε ηθικούς κανόνες, οι θνητοί έχουν ακέραια την ευθύνη των πράξεών τους. Ο Πάνδαρος δεν ήταν υποχρεωμένος να υπακούσει στη θεά Αθηνά και να χτυπήσει τον Μενέλαο. Από τη στιγμή που το έκανε φέρει ακέραια την ευθύνη της πράξης του και γίνεται επίορκος, ενώ στη συνέχεια καυχείται με αλαζονεία πριν από την τελική έκβαση της μάχης. Έτσι, η τιμωρία του είναι αναμενόμενη.
Η ευθύνη του Διομήδη: Παρόλο που ο Διομήδης ενήργησε με εντολή της Αθηνάς, έχει την ελευθερία της προσωπικής επιλογής και την τελική ευθύνη της πράξης του. Πάνω στη στιγμή της μεγαλύτερης πολεμικής του ανδρείας δεν διστάζει να πληγώσει δύο θεούς και να καυχηθεί για το κατόρθωμά του. Έχει ολοφάνερα ξεπεράσει τα ανθρώπινα μέτρα και στη συνέχεια θα τιμωρηθεί για την πράξη του.
- **Ηρωικό ιδεώδες:**
Η πολεμική αρετή θεωρείται ανταξία – ο ήρωας αναδεικνύεται μέσα στη μάχη ή στη μονομαχία (πχ η αριστεία του Διομήδη). Ο ήρωας ταυτόχρονα επιδιώκει τη «δόξα» (ηθικό μέρος) και ταυτόχρονα προσπαθεί να αποκτήσει τα όπλα και τα άλογα του νεκρού ή ακόμη και το σώμα του αντιπάλου (υλικό μέρος). Η «σκύλευση του νεκρού», δηλαδή η απόκτηση του νεκρού σώματος του αντιπάλου και η γύμνωσή του από τα όπλα του, θεωρούνταν μεγάλη «ατίμωση» για τον νεκρό. Ο πολεμιστής είχε την ηθική υποχρέωση να προστατεύσει τον νεκρό σώμα του συμπολεμιστή του.

Επιμέλεια κειμένου:

Φιλοθέη Κολίτση & Στέλλα Παναγιωτοπούλου
Διαπολιτισμικό Γυμνάσιο Ευόσμου Θεσσαλονίκης

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΥΛΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ – ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

- **Η αριστεία του ήρωα:** Στην ραψωδία Ε προβάλλεται η «αριστεία» του Διομήδη, δηλαδή η ξεχωριστή ανδρεία που επιδεικνύει ένας πολεμιστής στη διάρκεια της μάχης με τα ατομικά του κατορθώματα, που προκαλεί τον θαυμασμό των ακροατών-αναγνωστών. Ο ποιητής προβάλλει την πολεμική αρετή ως αυταξία. Η αριστεία του Διομήδη στοιχειοθετείται ως εξής:
 - Η Αθηνά του συμπαραστέκεται, τον περιχύνει με φως και τον ενδυναμώνει, κατευθύνοντας το ακόντιό του.
 - Η Αθηνά του δίνει την ικανότητα να ξεχωρίζει τους θνητούς από τους θεούς.
 - Ο ήρωας υπερβαίνει τα ανθρώπινα όρια (υπέρβαση του μέτρου), τραυματίζοντας ακόμη και θεούς.
 - Οι αντίπαλοί του πολεμούν δύο μαζί πάνω από το άρμα τους, αυτός πολεμά μόνος και πεζός.
 - Ενώ οι άλλοι αρχηγοί σκοτώνουν τους αντιπάλους έναν έναν, αυτός τους αντιμετωπίζει δύο δύο και τους σκοτώνει.
 - Κάποιους από τους αντιπάλους του τους γυμνώνει από τα όπλα (τους «σκυλεύει») και παίρνει τα άλογά τους.
 - Ο ήρωας που αριστεύει τρέχει παντού, δεν μπορεί κανείς να τον εντοπίσει.
 - Ο ποιητής προβάλλει τη δράση του ήρωα με εκφραστικές παρομοιώσεις.
 - Η αντρεία του είναι τόσο μεγάλη, ώστε δίνει την εντύπωση θεού, τον οποίο οι αντίπαλοι αντιμετωπίζουν με δέος.
- **Οι κανόνες της ομηρικής μάχης:**
 - Οι πολεμιστές που επέβαιναν σε άρμα ήταν δύο: ο ένας ήταν ο βασικός πολεμιστής και ο άλλος ο ηνίοχος, ο οποίος κρατούσε τα χαλινάρια των αλόγων. Ο πολεμιστής πολεμούσε άλλοτε από το άρμα του και άλλοτε πεζός, ενώ ο ηνίοχος τον βοηθούσε.
 - Όταν ο ένας από τους δύο συμπολεμιστές έπεφτε νεκρός, ο άλλος είχε την ηθική υποχρέωση να προστατέψει το νεκρό σώμα από τους εχθρούς, οι οποίοι με τη σειρά τους αγωνίζονταν να το αποκτήσουν και να το γυμνώσουν από τον οπλισμό του, πράγμα που αποτελούσε μεγάλη ατίμωση για το νεκρό.
 - Η δόξα που κέρδιζε ο ομηρικός ήρωας μετά τη μονομαχία ολοκληρωνόταν με τη «σκύλευση» του νεκρού αντιπάλου (απόκτηση του σώματος, των όπλων) και κατοχή των αλόγων του. Οι ήρωες λοιπόν επεδίωκαν τόσο τη δόξα (ηθικό μέρος) όσο και την απόκτηση των όπλων και των αλόγων του αντιπάλου (υλικό μέρος).
- **Τα άλογα (του Αινεία):** Οι ήρωες στην Ιλιάδα έχουν πολύ στενό δεσμό με τα άλογά τους, τα οποία συχνά είναι δώρο των θεών. Τα άλογα του Αινεία ήταν από τη ράτσα που είχε δώσει ο Δίας στον Τρώα ως αντάλλαγμα για τον γιο του Γανυμήδη, όταν τον πήρε στον Όλυμπο. Αν οι Αχαιοί εξασφάλιζαν αυτά τα άλογα θα κέρδιζαν μεγάλη δόξα.

Επιμέλεια κειμένου:

Φιλοθέη Κολίτση & Στέλλα Παναγιωτοπούλου
Διαπολιτισμικό Γυμνάσιο Ευόσμου Θεσσαλονίκης

II. ΑΦΗΓΗΜΑΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ

- **Προοικονομία:** Προοικονομείται το τέλος, ο θάνατος του Διομήδη (στ. 405-415), καθώς αναφέρεται ότι όποιος πολεμάει τους θεούς διαπράττει ύβρη που στη συνέχεια τιμωρείται («δεν σκέπτεται ο μωρός που ολίγες έχει μέρες όποιος πόλεμον κινεί των αθανάτων»).
- **Ρεαλιστικές περιγραφές:**
 - Ο Όμηρος παρουσιάζει με ανατριχιαστικές λεπτομέρειες τον τραυματισμό (ή τον θάνατο) των ηρώων για να δώσει ποικιλία στην διήγησή του. Χρησιμοποιεί «ρεαλιστικές» περιγραφές.
 - Οι ακροατές της εποχής του Ομήρου άκουγαν με ενδιαφέρον τις ωμές και μακάβριες περιγραφές, χωρίς να σοκάρονται, σε αντίθεση με τον σημερινό αναγνώστη.
 - Ο ποιητής φαίνεται να έχει γνώσεις ανατομίας του ανθρώπινου σώματος.
- **Ποιητική παράκαμψη της λογικής**

Ο Διομήδης μάχεται πεζός ενώ ο Πάνδαρος πολεμά από το άρμα του και επομένως βρίσκεται πιο ψηλά από αυτόν. Όμως το δόρυ του Διομήδη τρυπά το πρόσωπο του αντιπάλου του με κατεύθυνση από τη μύτη στο πηγούνι (από πάνω προς τα κάτω, στ. 290-3), πράγμα που αντιβαίνει στη λογική και στους νόμους της φύσης. Στην ποίηση είναι δυνατόν να συμβαίνει κάτι τέτοιο για να επιτευχθεί καλύτερο ποιητικό αποτέλεσμα. Ίσως ο ποιητής εδώ θέλησε να τιμωρήσει τον καυχησιάρη, αποκόπτοντας τη γλώσσα του στη βάση της, αδιαφορώντας για την έλλειψη ρεαλισμού.
- **Εικόνες:**
 - Η τραυματισμένη Αφροδίτη και η Ίριδα φεύγουν από την Τροία και μεταφέρονται με το άρμα του Άρη στον Όλυμπο. Πρόκειται για μια πολύ εκφραστική οπτική & κινητική εικόνα του ιπτάμενου άρματος. Ταυτόχρονα αποτελεί ένα στοιχείο καθαρά μαγικό – παραμυθικό, καθώς η δράση λαμβάνει χώρα σε επίπεδο θεϊκό.
 - Πολύ τροφερή εικόνα αποτελεί η σκηνή όπου η μητέρα της Αφροδίτης, Διώνη, την αγκαλιάζει, τη χαιδεύει και της γιατρεύει την πληγή.
- **Παρομοίωση:** στ. 299 («ως θαρρετό στη ρώμη του λιοντάρι διασκελούσε»)
- **Στερεότυπα επίθετα:** γλαυκομάτα Αθήνη, φιλόγελη Αφροδίτη, Ίρις ανεμόποδη, θεόρατος Άδης, αιγιδοφόρος Δίας, χρυσοστέφανα άλογα, ανδρείος Διομήδης, ταχυΐπων Δαναών
- **Εναλλαγή σκηνών ένταση & σκηνών χαλάρωσης:**
 - Η πολεμική σκηνή της αριστείας του Διομήδη ακολουθείται από την ειρηνική σκηνή του Ολύμπου, που λειτουργεί ως ευχάριστο διάλειμμα που χαλαρώνει τους ακροατές-αναγνώστες, μετά την ένταση της μάχης και τη φρίκη του πολέμου.

III. ΧΑΡΑΚΤΗΡΕΣ

Διομήδης: ανδρείος, τολμηρός/ ξεπερνά το μέτρο και γίνεται υβριστής/ προστατευόμενος της Αθηνάς
Πάνδαρος: επίορκος/ καυχησιάρης, αλαζόνας, υβριστής
Αινείας: πιστός σύντροφος και γενναίος συμπολεμιστής (πάνω απ' όλα η «τιμή») / αγαπημένος γιος της Αφροδίτης
Αφροδίτη – Ήρα – Αθηνά – Δίας: Η Αθηνά και η Ήρα, αντίζηλες της Αφροδίτης την αντιμετωπίζουν πειραχτικά, εκφράζοντας ειρωνική διάθεση και χαιρεκακία. Ο Δίας με συμφιλιοτική διάθεση επικρίνει ελαφρά την Αφροδίτη και με πατρικό ύφος της υπενθυμίζει τις αρμοδιότητές της, που είναι «οι ζηλευτές φροντίδες του γάμου».

Επιμέλεια κειμένου:
Φιλοθέη Κολίτση & Στέλλα Παναγιωτοπούλου
Διαπολιτισμικό Γυμνάσιο Ευόσμου Θεσσαλονίκης